

Jungtinės Tautos

E/C.12/LTU/CO/2

/Emblema/ **Ekonomikos ir socialinių reikalų taryba**

Paskirstymas: bendras
2014 m. birželio 24 d.

Originalo kalba: anglų

Ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių komitetas

Baigiamosios pastabos dėl antrosios periodinės Lietuvos ataskaitos^{*}

1. Ekonominų, socialinių ir kultūrinių teisių komitetas apsvarstė antrąją periodinę Lietuvos ataskaitą dėl Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto (E/C.12/LTU/2) (toliau – Paktas) įgyvendinimo 13-ajame ir 14-ajame posėdžiuose (E/C.12/2014/SR.13–14), vykusiuose 2014 m. gegužės 6 d., o 40-ajame posėdyje, vykusiame 2014 m. gegužės 23 d., priėmė šias baigiamąsias pastabas.

A. Įžanga

2. Komitetas teigiamai vertina pateikiamą antrąją periodinę Lietuvos ataskaitą (E/C.12/LTU/2), kurioje atsispindi valstybės, Pakto dalyvės (toliau – valstybė dalyvė), pastangos įgyvendinti Pakto nuostatas ir Komiteto rekomendacijas, pateiktas ankstesnėse baigiamosiose pastabose 2004 m. (E/C.12/1/Add.96). Komitetas taip pat vertina raštiškus atsakymus į pateiktą klausimų sąrašą (E/C.12/LTU/Q/2/Add.1), taip pat atvirą ir konstruktyvų dialogą su valstybės dalyvės delegacija.

B. Teigiami aspektai

3. Komitetas teigiamai vertina tai, kad valstybė dalyvė ratifikavo šiuos tarptautinius žmogaus teisių dokumentus:

- a) Neįgaliųjų teisių konvencija ir jos Fakultatyvus protokolą, 2010 m. gegužės mėn.;
- b) Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims fakultatyvus protokolą, 2004 m. rugpjūčio mėn.;
- c) Vaiko teisių konvencijos fakultatyvus protokolą dėl vaikų pardavimo, vaikų prostitucijos ir vaikų pornografijos, 2004 m. rugpjūčio mėn.

4. Komitetas taip pat palankiai vertina tai, kad valstybė dalyvė ratifikavo šiuos tarptautinius dokumentus:

- a) Konvencija dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo, 2013 m.;
- b) 2006 m. Konvencija dėl darbo jūrų laivyboje, 2013 m.;
- c) Pasaulio sveikatos organizacijos tabako kontrolės pagrindų konvencija, 2004 m.

---

^{*} Priimta Komiteto penkiasdešimt antrojoje sesijoje (2014 m. balandžio 28 d. – gegužės 23 d.).

5. Komitetas vertina priemones, kurių ėmėsi valstybė dalyvė siekdama skatinti naudojimąsi ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis, įskaitant:

a) 2008 m. Lygių galimybių įstatymo priėmimą. Įstatymu buvo išplėstas neleistinų diskriminavimo požymių sąrašas, papildant jį šešiais papildomais požymiais. Į sąrašą įtrauktas amžius, lytis, seksualinė orientacija, negalia, rasė, etninė priklausomybė, religija, tikėjimas, įsitikinimai, kalba, tautybė, socialinė padėtis ir įsitikinimai; ir

b) galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir gauti socialinę paramą asmenims, kuriems suteikta papildoma apsauga, lygiais pagrindais su piliečiais, remiantis 2012 m. sausio mėn. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimais ir 2013 m. spalio mėn. Sveikatos draudimo įstatymo Nr. XII-526 pakeitimais.

C. Pagrindiniai susirūpinimą keliantys klausimai ir rekomendacijos

Nacionalinė žmogaus teisių institucija

6. Komitetas, pažymėdamas darbo grupės įkūrimą 2011 m. siekiant parengti įstatymo projektą, leidžiantį praplėsti Seimo kontrolierių kompetencijos ribas, apgailestauja, kad nepadaryta pažanga steigiant nacionalinę žmogaus teisių instituciją pagal principus dėl nacionalinių žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos institucijų statuso (Paryžiaus principai) (2 straipsnis).

Komitetas pakartoja ankstesnę rekomendaciją valstybei dalyvei įsteigti nacionalinę žmogaus teisių instituciją, kuri veiktų gavusi plačius įgaliojimus žmogaus teisių, įskaitant ekonomines, socialines ir kultūrinės teises, srityje, su atitinkamais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, laikantis Paryžiaus principų (Generalinės asamblėjos rezoliucija Nr. 48/134) ir atsižvelgiant į Komiteto bendrąją pastabą Nr. 10 (1998 m.) dėl nacionalinių žmogaus teisių institucijų vaidmens apsaugant ekonomines, socialines ir kultūrinės teises.

Romų socialinė atskirtis ir diskriminacija

7. Komitetui ir toliau nerimą kelia nedidelė pažanga sprendžiant romų socialinės atskirties ir diskriminacijos jiems naudojantis savo teisėmis pagal Paktą, ypač būsto, sveikatos, užimtumo ir švietimo srityse, klausimus. Paminėdamas priimtas įvairias programas ir veiksmų planus dėl romų integracijos, Komitetas apgailestauja dėl išteklių, skirtų veiksmingai juos įgyvendinti, trūkumo, ypač 2008–2010 m. laikotarpiu (2 straipsnis).

Pažymėdamas, kad valstybė dalyvė 2015 m. priims naująją romų integracijos strategiją, Komitetas ragina valstybę dalyvę užtikrinti, kad:

a) strategijoje būtų nurodyti konkretūs uždaviniai ir gairės, taip pat reguliarios stebėsenos ir vertinimo mechanizmas siekiant periodiškai įvertinti gautus romų socialinės ekonominės padėties gerinimo, ypač būsto, sveikatos, užimtumo ir švietimo srityse, rezultatus;

b) strategijai įgyvendinti būtų skirta pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių; ir

c) romų bendruomenės nariai, kaip teisių turėtojai, aktyviai prisidėtų rengiant, įgyvendinant ir vertinant strategiją.

Nediskriminavimas

8. Komitetui nerimą kelia valstybės dalyvės asmenų, susiduriančių su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lyties tapatybės naudojantis Pakto garantuojamomis teisėmis, padėtis, įskaitant galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, pavyzdžiui, darytis lyties keitimo operacijas. Komitetas taip pat apgailestauja, kad trūksta informacijos apie priemones, kurių imamasi siekiant kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir užkirsti jai kelią, ypač kalbant apie galimybę įsidarbinti, sveikatos priežiūros prieinamumą ir galimybę siekti išsilavinimo (2 ir 12 straipsniai).

Komitetas ragina valstybę dalyvę imtis veiksmingų priemonių ir užtikrinti, kad lesbietės, gėjai, biseksualūs ir translyčiai asmenys galėtų naudotis savo ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis be diskriminavimo, įskaitant sveikatos priežiūros prieinamumą, galimybę įsidarbinti ir siekti išsilavinimo, ir kad teisinis jų lyties pripažinimas nepriklausytų nuo to, ar jiems buvo atlikta lyties keitimo operacija.

Vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas

9. Komitetui ir toliau nerimą kelia tai, kad, nepaisant priimtose trečiosios Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010–2014 metų programos, vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas išlieka dėl to, kad moterys yra nepakankamai atstovaujamos užimant aukštus postus, ypač privačiame sektoriuje (3 straipsnis).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei:

a) stiprinti kovos su tradiciniais lyčių stereotipais pastangas ir skatinti siekti švietimo ir mokymo kitose srityse nei tose, kuriose tradiciškai dominuoja viena ar kita lytis; ir

b) skatinti galimybes moterims užimti aukštus postus viešajame ir privačiame sektoriuose, įskaitant laikinųjų specialiųjų priemonių priėmimą ir įgyvendinimą, ir šalinti kliūtis siekti karjeros, taip pat suteikiant pakankamai galimybių derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus.

Socialinė apsauga

10. Komitetas išreiškia susirūpinimą, kad valstybėje dalyvėje minimalaus darbo užmokesčio, nedarbo pašalpos, pensijų ir socialinės paramos dydžiai nepakankami deramam gavėjų ir jų šeimų narių gyvenimo lygiui užtikrinti (6, 7 ir 9 straipsniai).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei padidinti socialinių išmokų dydžius ir nustatyti veiksmingą minimalaus darbo užmokesčio, nedarbo pašalpos, pensijų ir kitų socialinės paramos formų indeksavimo ir reguliaraus derinimo pagal pragyvenimo išlaidas sistemą siekiant užtikrinti deramą gavėjų ir jų šeimų narių gyvenimo lygį. Komitetas taip pat pakartoja savo ankstesnę rekomendaciją valstybei dalyvei ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 1952 m. konvenciją Nr. 102 dėl minimalių

socialinės apsaugos standartų ir TDO 1962 m. konvenciją Nr. 118 dėl vienodo požiūrio į piliečius ir nepiliečius socialinės apsaugos srityje.

Nedarbas

11. Komitetui nerimą kelia tai, kad jaunimo nedarbo lygis du kartus tebeviršija bendrą valstybės nedarbo lygį, o vyresnių nei 50 metų amžiaus asmenų nedarbo lygis auga. Be to, pastebėdamas įgyvendinamus užimtumo kaimo vietovėse didinimo projektus, Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl augančio nedarbo lygio atotrūkio tarp regionų (6 straipsnis).

Komitetas pakartoja savo ankstesnę rekomendaciją valstybei dalyvei ir toliau dėti pastangas bei jas stiprinti kovoje su nedarbu, susitelkiant į labiausiai paveiktus regionus ir palankių sąlygų neturinčių bei socialiai atskirtų asmenų grupes. Šiuo atžvilgiu Komitetas pastebi, kad buvo priimta 2014–2020 m. užimtumo didinimo programa, skatinanti naujų darbo vietų steigimą regionuose, kuriuose yra aukštas nedarbo lygis, ir prašo valstybės dalyvės kitoje periodinėje ataskaitoje pateikti informacijos apie padarytą pažangą.

Neįgalieji

12. Palankiai vertindamas priimtą Socialinių įmonių įstatymą, kuriuo numatomos paskatos darbdaviams, kad jie įdarbintų asmenis, priklausančius palankių sąlygų neturinčioms grupėms, įskaitant neįgaliuosius, Komitetas išlieka susirūpinęs dėl žemo neįgalųjų užimtumo lygio, įskaitant tuos asmenis, kurie baigė profesinės reabilitacijos programas. Jis taip pat išreiškia susirūpinimą dėl ribotų galimybių neįgaliesiems dalyvauti tokiose programose, pažymėdamas, kad tik 0,3 proc. neįgalųjų valstybėje dalyvėje dalyvavo profesinės reabilitacijos programoje 2013 m. (2 ir 6 straipsniai).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei (a) didinti profesinės reabilitacijos programų prieinamumą ir veiksmingumą neįgaliesiems; (b) stiprinti savo pastangas numatyti adekvačias paskatas įvairių sektorių darbdaviams įdarbinti neįgaliuosius; ir (c) stiprinti neįgalųjų įdarbinimo kvotų sistemą.

Darbo sąlygos

13. Komitetas išlieka susirūpinęs dėl vis didėjančio aukšto nelaimingų atsitikimų darbe skaičiaus, įskaitant kelis mirtimi pasibaigusius nelaimingus atsitikimus, ir apgailestauja, kad trūksta valstybės dalyvės pateikiamos informacijos apie darbdaviams taikomas sankcijas už saugių ir sveikų darbo sąlygų neužtikrinimą (7 straipsnis).

Komitetas pakartoja savo ankstesnę rekomendaciją valstybei dalyvei imtis veiksmingų priemonių siekiant užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams darbe, įskaitant darbo inspekcijos institucijos sustiprinimą norint užtikrinti, kad saugumo taisyklių nesilaikantiems darbdaviams būtų taikomos sankcijos. Komitetas prašo, kad valstybė dalyvė kitoje periodinėje ataskaitoje pateiktų išsamios informacijos apie atitinkamas įgyvendintas priemones, taip pat kokios sankcijos buvo pritaikytos darbdaviams, neužtikrinusiems saugių ir sveikų darbo sąlygų, suskirstant duomenis pagal sektorius.

Fizinės bausmės ir smurtas prieš vaikus

14. Komitetui nerimą kelia tai, kad fizinės bausmės vis dar taikomos kaip drausminė priemonė, ypač namuose, ir kad daugėja smurto prieš vaikus atvejų, ypač mieste (10 straipsnis).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei kuo greičiau priimti teisės aktus, draudžiančius taikyti fizines bausmes bet kurioje aplinkoje, ir imtis veiksmingų priemonių siekiant informuoti visuomenę nenaudoti smurto, įskaitant fizines bausmes, prieš vaikus.

Smurtas artimoje aplinkoje

15. Atkreipdamas dėmesį į 2011 m. gruodžio mėn. priimtą Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, Komitetas dar kartą išreiškia susirūpinimą dėl didelio smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičiaus, mažo patraukimo baudžiamajon atsakomybėn atvejų skaičiaus ir veiksmingų aukos apsaugos priemonių trūkumo (10 straipsnis).

Komitetas ragina valstybę dalyvę stiprinti pastangas kovojant su smurtu artimoje aplinkoje, taip pat:

a) stiprinant pastangas didinti teisėsaugos pareigūnų ir susijusių specialistų informuotumą apie baudžiamąjį smurto artimoje aplinkoje pobūdį, taip pat didinti plačiosios visuomenės informuotumą, įskaitant kampaniją dėl visiško tokio smurto netoleravimo;

b) užtikrinant, kad visi smurto prieš moteris atvejai būtų veiksmingai tiriami, smurtautojai atsakyti už savo veiksmus, o aukos turėtų galimybę naudotis teisinėmis priemonėmis bei apsauga, taip pat ir kaimo vietovėse; ir

c) skiriant pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių siekiant veiksmingai įgyvendinti Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą.

Prekyba žmonėmis

16. Komitetui nerimą kelia tai, kad valstybė dalyvė išlieka kilmės, tranzito ir paskirties šalimi vykdant prekybą moterimis ir mergaitėmis seksualinio išnaudojimo tikslais, nepaisant valstybės dalyvės taikomų priemonių, tarp kurių galima paminėti 2006 m. įsteigtą Kriminalinės policijos biuro specializuotą Prekybos žmonėmis tyrimo skyrių. Jis taip pat apgailestauja dėl informacijos apie problemos mastą ir prekybą vyrais priverstinio darbo tikslais trūkumo. Komitetas taip pat išreiškia susirūpinimą dėl nedidelio kovos su prekyba žmonėmis programų finansavimo ir dėl nepakankamos paramos nevyriausybinėms organizacijoms, teikiančioms pagalbą prekybos žmonėmis aukoms (10 straipsnis).

Komitetas ragina valstybę dalyvę stiprinti pastangas kovojant su prekyba žmonėmis, taip pat stiprinant teisėsaugos pareigūnų gebėjimus nustatyti prekybos žmonėmis aukas, rengiant teismų sistemos atstovus ir skiriant pakankamai išteklių veiksmingai aukų apsaugai ir pagalbai. Jis pakartoja ankstesnę rekomendaciją valstybei dalyvei kitoje periodinėje ataskaitoje pateikti palyginamųjų statistinių duomenų, rodančių prekybos žmonėmis mastą valstybėje dalyvėje, taip pat išsamios informacijos

apie vykdomų tyrimų skaičių, patraukimo baudžiamojon atsakomybėn su prekyba žmonėmis susijusiose bylose atvejų skaičių, nusikaltėlių nuteisimo atvejų skaičių, taip pat teisinės priemonės, taikomas visų prekybos žmonėmis formų, įskaitant prekybos vyrais priverstinio darbo tikslais, aukoms.

Teisė į būstą

17. Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl to, kad nepaisant taikomų priemonių gerinti būsto standartus, pvz., Kaimo plėtros programos, daugiau nei 29 proc. valstybės dalyvės tradicinių būstų vis dar neturi pagrindinių patogumų, tokių kaip karštas vanduo, vonia ar dušas, tualetas, vandentiekis, kanalizacija ir šildymas. Komitetui ypač nerimą kelia palankių sąlygų neturinčių bei socialiai atskirtų asmenų grupių būsto padėtis, įskaitant didelį romų, kurie neturi karšto vandens, kanalizacijos, vonios, dušo ar tualetų, skaičių bei augančio prieglobsčio ieškančių benamių skaičiaus. Komitetas taip pat susirūpinęs dėl didelio socialinio būsto trūkumo, kai eilėje tenka laukti vidutiniškai 10–15 metų (2 ir 11 straipsniai).

Komitetas ragina valstybę dalyvę užtikrinti, kad jos nacionalinėje būsto politikoje būtų teikiamas prioritetas palankių sąlygų neturinčių bei pažeidžiamų asmenų grupių, kurios neturi tinkamo būsto bei pagrindinių patogumų, pavyzdžiui, nepasiturinčios šeimos, benamiai ir romai, poreikiams ir skirti pakankamai išteklių šiai politikai įgyvendinti. Komitetas ypač prašo valstybės dalyvės kuo greičiau ir neatidėliojant įvykdyti savo įsipareigojimą legalizuoti Kirtimų gyvenvietę Vilniuje siekiant užtikrinti tinkamą būstą ten gyvenantiems romams. Jis taip pat atkreipia valstybės dalyvės dėmesį į bendrąją pastabą Nr. 4 (1991 m.) dėl teisės į tinkamą būstą, bendrąją pastabą Nr. 15 (2002 m.) dėl teisės į vandenį, ir Komiteto pareiškimą dėl teisės į normalias sanitarines sąlygas (E/C.12/2010/1).

Skurdas

18. Komitetas susirūpinęs dėl to, kad 28,4 proc. gyventojams gresia skurdas, skurdo lygis yra ypač aukštas tarp vaikų ir kaimo vietovėse ir kad jei nebūtų mokamos jokios socialinės pašalpos, pusė gyventojų gyventų žemiau skurdo ribos (10 ir 11 straipsniai).

Komitetas ragina valstybę dalyvę stiprinti pastangas kovojant su skurdu siekiant suteikti galimybių atskiriems asmenims ir bendruomenėms, ypač palankių sąlygų neturinčių ir socialiai atskirtų asmenų grupėms, kaip išdėstyta Komiteto pareiškime dėl skurdo ir Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte (E/C.12/2001/10). Jis taip pat rekomenduoja valstybei dalyvei sukurti veiksmingą stebėsenos sistemą siekiant užtikrinti, kad kovos su skurdu priemonės duotų konkrečių rezultatų tarp labiausiai socialiai atskirtų ir palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių ir sumažintų regioninius skirtumus tarp kaimo ir miesto.

Teisė į maistą

19. Palankiai vertindamas valstybės dalyvės suteiktą prioritetą maisto kokybei gerinti, apimančią ekologinio ūkininkavimo ir vietos produkcijos skatinimą, Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl to, kad didelė dalis gyventojų, ypač moterų, yra nutukę (11 straipsnis).

Komitetas ragina valstybę dalyvę ir toliau stengtis bei stiprinti pastangas skatinant sveikos, subalansuotos ir aplinkos požiūriu tvarios mitybos įpročius visuose gyventojų segmentuose, ir nustatyti stebėsenos mechanizmą siekiant įvertinti tokių priemonių poveikį nutukimo lygio mažinimui, atsižvelgiant į Komiteto bendrąją pastabą Nr. 12 (1999 m.) dėl teisės į tinkamą maistą.

Psichinė sveikata

20. Komitetas išlieka susirūpinęs dėl to, kad, nepaisant priimtų Valstybinės psichikos ligų profilaktikos programos ir Savižudybių prevencijos programos, savižudybių skaičius išlieka didelis, ypač tarp darbingo amžiaus vyrų kaimo vietovėse. Jis taip pat išreiškia susirūpinimą dėl didėjančio psichinės sveikatos problemų, pvz., emocinių sutrikimų, šizofrenijos ir su alkoholiu susijusių psichozų, paplitimo bei dėl didelio psichinės sveikatos problemų, kurių turi 41,7 proc. mokyklinio amžiaus vaikų, lygio. Komitetas su nerimu pastebi, kad patyčios tarp vaikų mokykloje išlieka didelė problema (12 straipsnis).

Komitetas ragina valstybę dalyvę nustatyti ir veiksmingai spręsti esmines psichinės sveikatos problemų paplitimo ir augančio skaičiaus priežastis, taip pat didinant profesionalių psichinės sveikatos priežiūros paslaugų ir kvalifikuotų darbuotojų pakankumą, prieinamumą ir kokybę. Komitetas taip pat rekomenduoja valstybei dalyvei plėtoti bendruomenines paslaugas, įskaitant tarpusavio paramą ir kitas alternatyvas medicininiam modeliui, teikiamas psichosocialinių problemų turintiems asmenims, ir skirti reikiamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kad šios paslaugos būtų veiksmingai teikiamos.

Sveikatos priežiūra

21. Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl to, kad trūksta valstybės dalyvės taikomų veiksmingų priemonių siekiant sumažinti per kraują plintančių virusų, pavyzdžiui, ŽIV ir hepatito C, perdavimą socialiai atskirtų asmenų, tokių kaip kaliniai ir asmenys, kurie leidžiasi narkotikus, grupėse. Komitetas taip pat susirūpinęs pastebi, kad žalos mažinimo paslaugų ir gydymo pakaitiniais opioidais prieinamumas yra ribotas ir mažėjantis dėl nepakankamo finansavimo, nepaisant jų veiksmingumo gerinant nuo narkotikų priklausančių asmenų sveikatą ir gyvenimo sąlygas (12 straipsnis).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei imtis veiksmingų priemonių siekiant užtikrinti teisę į sveikatos priežiūrą socialiai atskirtų asmenų, tokių kaip kaliniai ir asmenys, kurie leidžiasi narkotikus, grupėse, įskaitant galimybę atlikti valstybės finansuojamą ŽIV tyrimą ir gauti gydymą pakaitiniais opioidais, ir užtikrinti pakankamą šių paslaugų finansavimą.

Abortas

22. Komitetui nerimą kelia didėjantis abortų tarp 15–19 metų amžiaus mergaičių ir jaunų moterų skaičius (12 straipsnis).

Komitetas ragina valstybę dalyvę teikti berniukams ir mergaitėms pagal amžių pritaikytą švietimą lytinės ir reprodukcinės sveikatos klausimais, įskaitant informaciją

apie kontracepcijos būdus. Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei stiprinti pastangas siekiant užtikrinti kontraceptinių priemonių moterims ir vyrams, įskaitant paauglius, ypač kaimo vietovėse, taip pat socialiai atskirtų ir palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms pakankamumą ir prieinamumą.

Teisė į mokslą

23. Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl mokymosi pasiekimų atotrūkio tarp kaimo ir miesto mokinių ir apgailestauja dėl to, kad trūksta suskirstytų ir palyginamų duomenų apie priimamų į mokyklas ir jų nebaigusių mokinių skaičių, kurių Komitetas prašė ankstesnėse baigiamosiose pastabose. Jis taip pat išreiškia susirūpinimą dėl to, kad 2011 m. kovo mėn. priimtos Švietimo įstatymo pataisos apribojo tautinių mažumų kalbų naudojimą valstybinėse tautinių mažumų mokyklose ir valstybiniuose egzaminuose. Komitetui taip pat nerimą kelia romų padėtis, ypač jų žemas išsilavinimo lygis, aukštas mokyklos nebaigusių asmenų rodiklis ir mokymasis specialiojo lavinimo mokyklose (2, 13 ir 14 straipsniai).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei:

a) nustatyti mokymosi pasiekimų atotrūkio tarp miesto ir kaimo mokinių priežastis ir šiuo klausimu imtis veiksmingų priemonių;

b) nustatyti duomenų rinkimo mechanizmą siekiant veiksmingai stebėti mokyklos nebaigusių mokinių skaičių, kad būtų galima nustatyti priežastis ir užtikrinti, kad vaikai įgytų pradinį ir vidurinį išsilavinimą;

c) užtikrinti, kad tautinės mažumos galėtų naudotis teise į mokslą savo kalba, įskaitant pataisas dėl tų Švietimo įstatymo nuostatų, kuriomis buvo apribotas tautinių mažumų kalbų naudojimas valstybinėse tautinių mažumų mokyklose, įskaitant valstybinių egzaminų laikymą;

d) imtis veiksmingų priemonių, įskaitant laikinasias specialiąsias priemones, siekiant užtikrinti, kad visi romų vaikai įgytų pagrindinį išsilavinimą, taip pat vykdant informavimo kampanijas romų bendruomenėje apie išsilavinimo svarbą vaikų gerovei ateityje; ir

e) ratifikuoti UNESCO konvenciją prieš diskriminaciją švietimo srityje.

Tautinės mažumos

24. Komitetui nerimą kelia tai, kad valstybėje dalyvėje trūksta tautinių mažumų teisių apsaugos teisinio pagrindo, nes 2010 m. sausio mėn. buvo panaikintas 1989 m. Tautinių mažumų įstatymas. Jis taip pat išreiškia susirūpinimą dėl to, kad 2009 m. panaikinus Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą, atsakomybė už tautinių mažumų klausimus buvo perduota įvairioms ministerijoms ir nebuvo įkurta jokia veiksminga koordinuojanti institucija (2 ir 15 straipsniai).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei paspartinti naujojo Tautinių mažumų įstatymo priėmimo procesą, o tuo tarpu imtis veiksmingų priemonių siekiant visiškai apsaugoti visų tautinių mažumų teises, įskaitant jų kalbą, religiją, kultūrą ir tapatybę, taip pat jų vardų ir pavardžių rašymą originalia forma. Komitetas taip pat rekomenduoja valstybei dalyvei įsteigti įstaigą prie Kultūros ministerijos, kuri veiksmingai koordinuotų tautinių mažumų klausimus.

Prieiga prie interneto

25. Pastebėdamas, kad daugiau nei 60 proc. gyventojų gali naudotis internetu, Komitetas išreiškia susirūpinimą dėl to, kad tokia galimybė yra ribota tarp socialiai atskirtų ir pažeidžiamų asmenų grupių, taip pat kaimo vietovėse (15 straipsnis).

Komitetas rekomenduoja valstybei dalyvei toliau didinti interneto prieinamumą šalyje, palengvinti galimybę palankių sąlygų neturinčių ir socialiai atskirtų asmenų grupėms naudotis internetu, taip pat kitais mokslo ir technologijų pasiekimais, kad šios grupės galėtų labiau naudotis savo ekonominėmis, socialinėmis ir kultūrinėmis teisėmis.

D. Kitos rekomendacijos

26. Komitetas ragina valstybę dalyvę daugiau prisidėti prie oficialios paramos vystymuisi – 2012 m. valstybės įnašas siekė 0,13 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų, ir kaip įmanoma greičiau įvykdyti 0,7 proc. tarptautinį įsipareigojimą.

27. Komitetas ragina valstybę dalyvę apvarstyti Pakto Fakultatyvaus protokolo pasirašymą ir ratifikavimą.

28. Komitetas ragina valstybę dalyvę apvarstyti tarptautinės Konvencijos dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimų narių teisių apsaugos ratifikavimą.

29. Komitetas ragina valstybę dalyvę pateikti atnaujintą bendrojo pagrindinio dokumento versiją pagal suderintas rekomendacijas dėl ataskaitų rengimo pagal tarptautines žmogaus teisių sutartis, ypač susijusias su bendruoju pagrindiniu dokumentu, priimtas 2006 m. birželio mėn. vykusiame penktajame tarpkomitetiniame žmogaus teisių sutarčių institucijų posėdyje (HRI/MC/2006/3).

30. Komitetas prašo valstybės dalyvės išplatinti šias baigiamąsias pastabas visuose visuomenės sluoksniuose, ypač tarp pareigūnų, teismų sistemos atstovų ir pilietinės visuomenės organizacijų, išversti ir pavišinti jas kaip įmanoma plačiau, taip pat informuoti Komitetą kitoje periodinėje ataskaitoje apie atliktus veiksmus siekiant šias pastabas įgyvendinti. Komitetas taip pat ragina valstybę dalyvę ir toliau nacionaliniu lygiu diskutuoti su Seimo kontrolieriais, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitais pilietinės visuomenės nariais prieš pateikiant kitą periodinę ataskaitą.

31. Komitetas prašo valstybės dalyvės iki 2019 m. gegužės 30 d. pateikti trečiąją periodinę ataskaitą, parengtą pagal 2008 m. priimtas Komiteto patikslintas rekomendacijas dėl ataskaitų rengimo (E/C.12/2008/2).